

ŠIAULIŲ APYLINKĖS TEISMAS

I Š V A D A DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS

2016-10-14 Nr. VD- 398 (3.17)

Šiauliai

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 5 punktu, analizuotas 2015-07-01 – 2016-06-30 laikotarpis. 2016 m. III ketvirtį atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą atliko Šiaulių apylinkės teismo pirmininko 2016-06-28 įsakymu Nr. V-68 patvirtinta Antikorupcinė komisija (toliau – Komisija), kurią sudaro: komisijos pirmininkas teisėjas Audrius Sadauskas ir 4 komisijos nariai: teismo pirmininko patarėja Kristina Andrejeva, teisėjo padėjėjos Ugnė Patkauskienė ir Jurga Žulpė, vyriausioji specialistė (darbu su personalu) Irena Klupšienė.

Komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsniu, 16 straipsnio 2 dalies 5 punktu, Korupcijos pasireiškimo tikimybės Lietuvos Respublikos teismuose nustatymo metodikos (toliau – Metodika), patvirtintos Teisėjų tarybos 2012-10-12 nutarimu Nr. 13P-158-(7.1.2.) (Teisėjų tarybos 2015 m. balandžio 24 d. nutarimo 13P-54-(7.1.2) redakcija) 8 punktu, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 patvirtintomis Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijomis bei Šiaulių apylinkės teismo antikorupcinės programos įgyvendinimo priemonių planu 2015 – 2016 metams, dokumentų analizės būdu Šiaulių apylinkės teisme (toliau – Teismas) atliko korupcijos pasireiškimo tikimybės pasireiškimo vertinimą šiose veiklos srityse: dokumentų valdymo, turto valdymo, darbo su įslaptinta informacija organizavime.

Vertinimas buvo atliktas, analizuojant, ar vertinamosios sritys atitinka Metodikos 12 punkte nustatytą korupcijos pasireiškimo tikimybės kriterijų:

1. Padaryta arba galimai padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika.
2. Padarytas arba galimai padarytas kitas korupcinio pobūdžio teisės pažeidimas.
3. Teismo darbuotojų pareiginės funkcijos, darbo ir sprendimų priėmimas bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti.
4. Daugiausia priimami sprendimai (nesusiję su teisingumo vykdymu), kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo.
5. Naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija.
6. Atlikus ankstesniu laikotarpiu korupcijos rizikos analizę, nustatyta veiklos trūkumų.
7. Nustatyti kiti korupcijos rizikos veiksniai.

Komisija patikrino ir korupcijos pasireiškimo požiūriu vertino Teismo parengtus vidinius teisės aktus teismo pirmininko įsakymus, tvarkas, taisykles, struktūrinių padalinių nuostatus, personalo pareigybių aprašymus, Klientų aptarnavimo standartą. Nustatyta, kad teismo darbo organizavimui patvirtintos vidaus tvarkos, bylų paskirstymo taisyklės, Klientų aptarnavimo procedūros; teikiant informaciją apie Teismo veiklą vadovaujama Teisme patvirtintomis Informacijos apie teismų veiklą teikimo visuomenei ir visuomenės informavimo priemonėms taisyklėmis. Teisme rengiami, tvirtinami ir vykdomi administracinės veiklos priežiūros planai, tinkamai organizuojama ir kontroliuojama įslaptintos informacijos apskaita; finansų kontrolės procedūros aiškiai reglamentuotos, paskirstyta atsakomybė, nustatytos dokumentų rengimo, tvarkymo, apskaitos, saugojimo, naudojimo, kontrolės procedūros bei paskirti atsakingi darbuotojai; vykdoma kontrolė, kad operacijos, susijusios su turto apskaita, būtų fiksuojamos apskaitos registruose; nustatytos procedūros, užtikrinančios, kad materialus turtas (ilgalaikis, trumpalaikis bei atsargos) būtų naudojamas pagal paskirtį ir ekonomiškai; nustatytos kontrolės procedūros, užtikrinančios, kad turto nusidėvėjimas būtų skaičiuojamas laikantis ekonominių normatyvų.

Bylos skirstomos, vadovaujantis Bylų skirstymo tvarkos aprašu, patvirtintu teismo pirmininko 2015 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. V-103 (2016 m. sausio 25 d. įsakymo Nr. V-12 redakcija). Jos skirstomos vadovaujantis nešališkumo, skaidrumo, nepriklausomumo ir bylų nagrinėjimo operatyvumo principais. Šis aprašas yra keičiamas, atsiradus naujoms bylų paskirstymo priežastims. Bylos skirstomos tik LITEKO bylų skirstymo moduliui. Bylos LITEKO formuojamos pagal bylų grupes, atsižvelgiant į bylas inicijuojančių procesinių dokumentų gavimo ar šiems dokumentams paduoti nustatytų procesinių terminų pasibaigimo eiliškumą. Teismo pirmininko, pirmininko pavaduotojo sprendimu gali būti nukrypta nuo šio eiliškumo kriterijaus, kai byla nagrinėtina greičiau:

kai byla nagrinėjama greičiau arba negali būti skiriama numatomu laiku dėl proceso dalyvių užimtumo kitose bylose tuo pačiu laiku („greičiau nagrinėtina byla“ – byla, kuri vadovaujantis Administravimo teismuose nuostatais pripažinta užsitęsusia ar galinčia užsitęsti ir dėl to nagrinėtina greičiau);

nuo eiliškumo ir tikimybinio bylų skyrimo kriterijų gali būti nukrypstama, jei vienaarūšes bylas (esant analogiškai faktinei ir teisei situacijai) yra tikslinga skirti nagrinėti vienu metu ir (ar) tam tikriems teismo teisėjams;

skirstant bylas atsižvelgiama į teisėjų specializaciją, įstatymu įtvirtintus atskirų kategorijų bylų išnagrinėjimo terminus, darbo krūvio tolygumą, bylų sudėtingumą, įstatymuose numatytus draudimus teisėjui nagrinėti konkrečią bylą, aplinkybes, sudarančias teisėjų nušalinimo ar nusišalinimo pagrindą, teisėjų dalyvavimo atrankos kolegijoje, laikinojo nedarbingumo, atostogų, kvalifikacijos kėlimo, komandiruotės ar kitus atvejus, kai teisėjas negali nagrinėti bylų. Bylas skirsto Teismo pirmininko įgaliotas asmuo. Bylų paskirstymo kontrolę atlieka Teismo pirmininkas.

Šiaulių apylinkės teisme dokumentų valdymas reglamentuojamas Teisme priimtais teisės aktais – tvarkomis, taisyklėmis, nuostatais, teismo pirmininko įsakymais, pareigybių aprašymais bei kitais teisės aktais. Dokumentų valdymą reglamentuojantys vidaus teisės aktai rengiami vadovaujantis Lietuvos Vyriausiojo archyvaro 2011 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. V-118 patvirtintomis Dokumentų tvarkymo ir apskaitos taisyklėmis.

Teismo dokumentų valdymui užtikrinti rengiamas metų dokumentacijos planas. Jis rengiamas vadovaujantis Dokumentų tvarkymo ir apskaitos taisyklėmis, Bendrųjų dokumentų saugojimo terminų rodykle, su Teismo proceso bylomis susijusių elektroninių duomenų teismuose tvarkymo, įtraukimo į apskaitą ir saugojimo naudojant informacines ir elektroninių ryšių technologijas tvarkos aprašo nuostatomis. Dokumentacijos plane nurodomi dokumentų saugojimo terminai, atsakingi asmenys.

Visi teisme gauti dokumentai tvarkomi vadovaujantis Civilinių, baudžiamųjų bei administracinių teisės pažeidimų bylų ir procesinių dokumentų judėjimo Šiaulių apylinkės teisme tvarkos aprašu. Dokumentai priimami ir registruojami Teismo raštinėje. Dokumentus priima, registruoja ir atitinkamai juos išskirsto Teismo pirmininko įgalioti asmenys. Teisme gauti dokumentai registruojami jų gavimo Teisme dieną.

Dokumentai, kurie nesusiję su bylų nagrinėjimu, tvarkomi vadovaujantis asmenų aptarnavimo ir jų prašymų, pareiškimų ir skundų nagrinėjimo Šiaulių apylinkės teisme tvarkos. Gauti dokumentai registruojami į atitinkamą registrą. Visi dokumentai, gauti Šiaulių apylinkės teisme, yra registruojami Teismo raštinės skyriuje. Procesiniai dokumentai, registruojami LITEKO sistemoje, skundai bei kiti neprocesiniai dokumentai registruojami registruose. 2015 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. V-109 patvirtinta Civilinių, baudžiamųjų bei administracinių teisės pažeidimų bylų ir procesinių dokumentų judėjimo Šiaulių apylinkės teisme tvarkos aprašo nauja redakcija.

2015 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. V-111 patvirtintas Susipažinimo su baudžiamųjų, civilinių ir administracinių teisės pažeidimų bylų medžiaga, teismo/teisiamojo posėdžio garso įrašu bei jų kopijų ir įrašų darymo eisme tvarkos aprašas (2016 m. kovo 25 d. įsakymo Nr. V- 36 redakcija).

2016 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. V-25 patvirtintas Šiaulių apylinkės teismo procesinių dokumentų tvarkymo ir apskaitos reikalavimų aprašas.

Tikrinamu laikotarpiu gautas vienas įslaptintas paketas su slaptumo žyma „Slaptai“, vokas Nr. 3, 2014-03-31, registracijos Nr.40-ILN-3(S). Gautas įslaptintas paketas su slaptumo žyma „Slaptai“, užregistruotas atitinkamame registre, gavimo data 2015-08-05, registracijos Nr.13.12(VS)-3(S). Įslaptintas paketas, atlikus būtinus proceso veiksmus, 2015 m. rugpjūčio 10 d. gražintas dokumento rengėjui. Tikrinamu laikotarpiu Teisme saugomas vienas įslaptintas paketas į baudžiamąją bylą, slaptumo žyma „Slaptai“, Vokas Nr. 2, registracijos Nr. 40-ILN-2(S), gautas 2016-01-06, registracijos Nr. 13.12VS-1(S). Paketas saugomas pagal nustatytą įslaptintų dokumentų saugojimo tvarką iki bus išnagrinėta baudžiamoji byla.

Įvertinus tai, kad dokumentų valdymo srityje dokumentų apskaita ir registravimas yra griežtai reglamentuotas vidaus teisės aktais bei darbuotojų pareiginėmis funkcijomis, pažeidimų ar skundų apie galimai padarytas šioje srityje korupcinio pobūdžio veikas, nenustatyta. Vertinant korupcijos pasireiškimo požiūriu, galima teigti, jog korupcijos pasireiškimo tikimybė nėra didelė.

Teismas, veikdamas kaip savarankiškas juridinis asmuo, vadovaudamasis įstatymų, poįstatyminių teisės aktų bei vidaus teisės aktų reikalavimais, patikėjimo teise naudojami jam priklausančiu turto, atlieka tik mažos vertės prekių ir paslaugų pirkimus. Atliekami viešieji pirkimai yra reglamentuoti Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymu bei viešųjų pirkimų taisyklių nauja redakcija, patvirtinta Teismo pirmininko 2016 m. sausio 15 d. įsakymu Nr. V-8. Teismo pirmininko įsakymu paskirti viešųjų pirkimų iniciatoriai, organizatoriai ir sudaryta viešųjų pirkimų komisija kuri dirba pagal patvirtintą darbo reglamentą. Taip pat paskirtas atsakingas asmuo už viešųjų pirkimų dokumentacijos apskaitą ir tvarkymą. Viešieji pirkimai vykdomi, apskaitomi ir registruojami bei atliekama pirkimų kontrolė. Išanalizavus viešųjų pirkimų procedūras nenustatyta, kad, galėtų atsirasti korupcinio pobūdžio pasireiškimo tikimybė.

Teismo pirmininko 2014 m. vasario 3 d. įsakymu Nr. V-9 sudaryta Ilgalaikio, ūkinio inventoriaus ir atsargų nurašymo komisija, kuri atlieka Ilgalaikio ir trumpalaikio turto, atsargų, žaliavų, medžiagų, kuro bei kitų atsargų panaudojimą, apskaitą, jo nurašymą. Komisija netinkamo turto valdymo pažeidimų nenustatė.

Šiaulių apylinkės teismo pirmininko 2015 m. spalio 28 d. įsakymu Nr. V-92 sudaryta 2015 metų inventorizacijos komisija atlieka mokėtinų ir gautinų sumų inventorizaciją 2015 m. lapkričio 30 d. duomenimis; ilgalaikio ir trumpalaikio turto, išsinuomoto turto, atsargų inventorizaciją 2015 m. lapkričio 30 d. duomenimis; teisėjų, valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, nepanaudotų kasmetinių atostogų dienų likučių inventorizaciją 2015 m. gruodžio 31 d. būklei; pinigų Lietuvos Respublikos bankų sąskaitose 2015 m. lapkričio 30 d. duomenimis; gautų išankstinių mokėjimų teismo išlaidoms ir gražintinų permokų teismo proceso dalyviams 2015 m. lapkričio 30 d. duomenimis. Atsižvelgiant į inventorizacijos komisijos 2015 m. gruodžio 31 d. siūlymus „Dėl pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti ūkinio inventoriaus nurašymo ir likvidavimo“ ir „Dėl pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto nurašymo ir likvidavimo“, atliktas turto nurašymas. Turto nurašymo pažeidimo Komisija nenustatė. Teismo valdomas turtas yra tinkamai apskaitomas, saugomas ir inventorizuojamas.

Įvertinus nurodytas aplinkybes nenustatyta, kad būtų įvykdyta korupcinio pobūdžio veikų ar egzistuočių didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė.

Teismo pagrindinės funkcijos nėra kontrolės ar priežiūros vykdymas. Atskirų valstybės tarnautojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė išsamiai reglamentuoti, vykdamas Teismo antikorupcinės programos įgyvendinimo priemonių planą 2015–2016 metams buvo išanalizuoti tikrinamo laikotarpio teismo vidaus teisės aktai, reglamentuojantys teismo darbuotojų funkcijas, uždavinius, kontrolę ir atsakomybę, draudimus ir apribojimus darbuotojams, sprendimų priėmimo tvarką, administracines procedūras bei įvertinti antikorupcinio požiūriu. Anksčiau atlikus korupcijos rizikos analizę, nebuvo nustatyta veiklos trūkumų.

Atlikus vertinimą pasirinktose Teismo veiklos srityse pagal Korupcijos pasireiškimo tikimybės Lietuvos Respublikos teismuose nustatymo metodikoje nurodytus formalius kriterijus, o ne pagal realiai Teismo vykdomą veiklą, galima teigti, kad prielaidos atsirasti didelei korupcijos pasireiškimo tikimybei yra, tačiau faktų ar įtarimų dėl tokio pobūdžio pažeidimų nenustatyta.

Rekomenduotina ir toliau vadovautis teisės aktais ir užtikrinti, kad Teismo veikloje nebūtų galimybės pasireikšti bet kokiai korupcinio pobūdžio veikai.

Komisijos pirmininkas

Audrius Sadauskas

Komisijos nariai:

Kristina Andrejeva

Ugnė Patkauskienė

Jurga Žulpė

Irena Klupšienė